

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА,
контрольні завдання та методичні вказівки
до вивчення дисципліни
“СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ”,
призначені для студентів, які заочно навчаються за програмами підготовки
магістрів, за спеціальностями:

- 8.076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
- 8.071 – Облік і оподаткування
- 8.072 – Фінанси, банківська справа та страхування
- 8.051 – Економіка

Дніпро НМетАУ
2016

Робоча програма, контрольні завдання та методичні вказівки до вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність» (призначені для студентів, які заочно навчаються за програмами підготовки магістрів за спеціальностями: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 051 «Економіка» / Укл.: В.К. Лебедєва. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 27 с.

Укладач:

В.К. Лебедєва, к.е.н., доц.

Затверджено на засіданні кафедри
політичної економії

Протокол №2 від 6 вересня 2016 р.

Відповідальний за випуск В.М. Тарасевич, д.е.н., проф.

Рецензент: К.Ф. Ковальчук, д.е.н., проф. (НМетАУ)

ЗМІСТ

1. Робоча програма з дисципліни «Соціальна відповідальність»	4
2. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Соціальна відповідальність»	10
3. Тематика контрольних завдань з дисципліни «Соціальна відповідальність»	19
4. Питання для підсумкового контролю з дисципліни «Соціальна відповідальність»	20
5. Плани семінарських занять з дисципліни «Соціальна відповідальність»	22
6. Приклади тестових завдань з дисципліни «Соціальна відповідальність»	26

1. Програма навчальної дисципліни

Соціальна відповідальність

Спеціальність: 8.051 Економіка (ЕК01)

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті
		3
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	120	120
Аудиторні заняття, з них:	32	32
Лекції	16	16
Лабораторні роботи	0	0
Практичні заняття	0	0
Семінарські заняття	16	16
Самостійна робота, у тому числі при:	88	88
підготовці до аудиторних занять	16	16
підготовці до модульного контролю	12	12
виконанні курсових проектів (робіт)	0	0
виконанні індивідуальних завдань	0	0
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	60	60
Заходи семестрового контролю		екзамен

Характеристика дисципліни

Навчальна дисципліна "Соціальна відповідальність" є обов'язковою і входить до циклу дисциплін з фундаментальної економічної підготовки.

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності і відповідних професійних компетенцій.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності;
- особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;
- місце соціальної відповідальності в управлінні організацією;
- нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності;
- критерії, показники та методики оцінювання соціальної відповідальності;
- особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях;
- екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання;
- сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності.

вміти:

- формувати механізм управління корпоративною соціальною відповідальністю;

- формувати ефективну взаємодію роботодавців з персоналом на засадах соціальної відповідальності;
- формувати відносини підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності;
- визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності;
- посилювати соціальну відповідальність суб'єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство;
- здійснювати моніторинг корпоративної соціальної відповідальності;
- оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності;
- розвивати корпоративну соціальну відповідальність як чинник підвищення конкурентно спроможності.

Критерії успішності – відмінно - 12,10, 11; добре - 9,8,7; задовільно - 6,5,4; незадовільно - 3,2,1.

Засоби діагностики успішності навчання – контрольні роботи, тестування, екзамени.

Зв'язок з іншими дисциплінами – пов'язана з дисциплінами політична економія, соціальна економіка, міжнародна економіка.

Набуті знання і вміння використовуються при аналізі і прогнозі діяльності економічних суб'єктів.

Структура дисципліни

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Шифр змістового модуля	Захід модульного контролю
1	Соціальна відповідальність: зміст, еволюція, рівні та особливості корпоративної соціальної відповідальності.		
	<u>Лекції</u>		Екзамен
	1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку. 2		
	2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства. 2		
	<u>Семінари</u>		
	1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку. 2		
	2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства. 2		
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною 15		

	<p>відповідальністю</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 4</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p>Усього: 30</p>		
2	<p>Екологічні аспекти соціальної відповідальності, соціальне партнерство, діагностика та стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності.</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Екологічна компонента соціальної відповідальності. 2</p> <p>2. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності 2</p> <p><u>Семінари</u></p> <p>1. Екологічна компонента соціальної відповідальності. 2</p> <p>2. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності 2</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності 15</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 4</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p>Усього: 30</p>		Екзамен
3	<p>Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності 2</p> <p>2. Соціальна звітність як інформаційна база моніторингу КСВ 2</p> <p><u>Семінари</u></p> <p>1. Параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності 2</p> <p>2. Соціальна звітність як інформаційна база моніторингу КСВ 2</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності 15</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 4</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p>Усього: 30</p>		Екзамен

Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні			
4	Лекції		Екзамен
	1. Концепція національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні	2	
	2. Результати реалізації Національної стратегії соціального бізнесу	2	
	Семінари		
	1. Концепція національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні	2	
	2. Результати реалізації Національної стратегії соціального бізнесу	2	
	Самостійна робота		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності	15	
	Підготовка до аудиторних занять	4	
Підготовка та складання екзамену		3	
Усього:		30	

Зміст дисципліни

Лекційний курс

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку. сутність соціальної відповідальності; суб`єкти та об`єкти соціальної відповідальності; реалізація концепцій соціального розвитку на засадах соціальної відповідальності	2
2	Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства. співвідношення категорій "свобода" і "відповідальність"; соціальна роль держави у сучасній економіці; соціальна стратегія держави.	2
3	Екологічна компонента соціальної відповідальності. стан довкілля як глобальна проблема; поняття екологічної відповідальності; система екологічного законодавства України.	2
4	Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності визначення поняття соціального партнерства; зв'язок соціального партнерства і соціальної відповідальності; значення соціального партнерства в соціальних умовах.	2
5	Параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності процес моніторингу КСВ; перелік основних параметрів моніторингу КСВ, їх критерії оцінки та недоліки;	2
6	Соціальна звітність як інформаційна база моніторингу КСВ перелік і призначення міжнародних стандартів соціальної звітності; характеристика соціальних звітів компанії.	2
7	Концепція національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в	2

	Україні поняття і терміни Концепції національної стратегії; мета і завдання Стратегії; соціальні, економічні і екологічні цілі Стратегії.	
8	Результати реалізації Національної стратегії соціального бізнесу короткострокові і довгострокові очікування результати; заходи прискорення розвитку стратегії.	2

Семінарські заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку. сутність соціальної відповідальності; суб'єкти та об'єкти соціальної відповідальності; реалізація концепцій соціального розвитку на засадах соціальної відповідальності	2
2	Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства. співвідношення категорій "свобода" і "відповідальність"; соціальна роль держави у сучасній економіці; соціальна стратегія держави.	2
3	Екологічна компонента соціальної відповідальності. стан довкілля як глобальна проблема; поняття екологічної відповідальності; система екологічного законодавства України.	2
4	Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності визначення поняття соціального партнерства; зв'язок соціального партнерства і соціальної відповідальності; значення соціального партнерства в соціальних умовах.	2
5	Параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності процес моніторингу КСВ; перелік основних параметрів моніторингу КСВ, їх критерії оцінки та недоліки;	2
6	Соціальна звітність як інформаційна база моніторингу КСВ перелік і призначення міжнародних стандартів соціальної звітності; характеристика соціальних звітів компанії.	2
7	Концепція національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні поняття і терміни Концепції національної стратегії; мета і завдання Стратегії; соціальні, економічні і екологічні цілі Стратегії.	2
8	Результати реалізації Національної стратегії соціального бізнесу короткострокові і довгострокові очікування результати; заходи прискорення розвитку стратегії.	2

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю сутність соціальної відповідальності; суб'єкти та об'єкти соціальної відповідальності; реалізація концепцій соціального розвитку на засадах соціальної відповідальності	15
2	Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності визначення поняття соціального партнерства; зв'язок соціального партнерства і	15

	соціальної відповідальності; значення соціального партнерства в соціальних умовах.	
3	Оцінювання ефективності соціальної відповідальності перелік і призначення міжнародних стандартів соціальної звітності; характеристика соціальних звітів компанії.	15
4	Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності процес моніторингу КСВ; перелік основних параметрів моніторингу КСВ, їх критерії оцінки та недоліки	15

Рекомендована література

1. Онищенко В. Соціальна відповідальність бізнесу в системі забезпечення стабільності розвитку суспільства / В. Онищенко // монографія. - Д.: НГУ. - 2014. - С.340.
2. Про державне приватне партнерство: закон України від 01.07.2010р. № 2404/2010 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Грішнова О. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, значення, стратегічні напрями розвитку в Україні / О. Грішнова // Україна: аспекти праці. - 2010. - №7. - С. 3-8.

Укладачі:

професор каф. політичної економії

Лебедєва В.К.

Завідувач кафедри політичної економії:

проф., д.е.н.

В.М.Тарасевич

Програму затверджено на засіданні НМК за напрямом 8.051 - "Соціальні та поведінкові науки"

протокол № _____ від \"____\" _____ року

Голова НМК за напрямом:

доц., к.е.н.

Л.М.Бандоріна

Узгоджено:

Начальник навчального відділу:

В.В.Туріщев

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольних робіт з дисципліни

“Соціальна відповідальність”

Загальні вимоги до виконання контрольної роботи з дисципліни
“Соціальна відповідальність”

1. Мета і завдання контрольної роботи

Контрольна робота з соціальної відповідальності є невід’ємною складовою частиною усього навчального процесу і являє собою важливу форму самостійної роботи студентів по вивченню дисципліни.

Виконання роботи направлене, з одного боку, на більш глибоке вивчення економічних проблем, з іншого боку, на вироблення у студентів елементарних навичок наукового дослідження, економічного мислення.

Контрольна робота відображає рівень теоретичних знань студента, отриманих в ході вивчення даної дисципліни, і здатність застосовувати їх в реальному житті.

Порядок виконання роботи наступний:

1. Вибір теми, складання і затвердження плану.
2. Вивчення наукової літератури, статистичного матеріалу.
3. Написання роботи.
4. Оформлен роботи.
5. Захист.

2. Вибір теми, складання і затвердження плану

Написання роботи починається з вибору теми. Тематика робіт розробляється викладачем, який читає лекційний курс, і надається студентам. Відповідно до двох останніх цифр номеру залікової книжки студента групи із основного тематичного списку відбувається вибір варіанту роботи. У випадку, якщо номер, утворений двома останніми цифрами (NN), перевищує 27, то номер варіанту визначається за формулою: NN – 27.

Визначившись з варіантом роботи, студент приступає до підбору і вивчення літератури. Значну допомогу в цьому йому може надати перелік літератури (підручників, навчальних посібників, монографій, наукових статей і т.п.), наданий викладачем у ході читання лекцій, а також тематичний каталог навчально-методичного кабінету кафедри політичної економії НМетАУ (ауд. 201, з 13.00 до 16.30), яким можуть скористатися і студенти Інституту підвищення кваліфікації і перепідготовки керівних кадрів і фахівців металургійного комплексу України.

У процесі вивчення основної і додаткової літератури студент складає план

роботи, який складається з вступу, трьох-чотирьох вузлових питань, висновку, списку літератури, що використовується. У разі виникнення проблем із підготовкою плану, слід порадитися із керівником роботи чи викладачем – лектором у часи їх консультаційних годин.

3. Написання тексту контрольної роботи

Обсяг роботи в рукописному варіанті повинен складати в середньому 15-20 сторінок.

Робота починається з вступу, обсяг якого не повинен перевищувати 1-2 сторінки. У вступі розкривається актуальність вибраної теми, міра її теоретичної розробки, вказуються основні дискусійні питання, формулюється мета написання роботи і дається пояснення загальної логіки викладу матеріалу.

Далі викладається основна частина, в якій розкривається зміст теми.

Виклад кожного розділу доцільно починати з постановки питання, із з'ясування змісту економічних явищ, що аналізуються і реальних процесів. Потім треба перейти до характеристики властивих даним процесам меж і особливостей, показати різноманіття форм вияву і відобразити їх розвиток. Кожне положення роботи не повинно бути просто декларовано. Його потрібно підкріпити аргументованими роз'ясненнями і науково обґрунтованими доказами.

Після розгляду теоретичних моментів доцільно висвітлити актуальність відповідної проблеми для соціальної економіки, охарактеризувати вдалий світовий досвід щодо варіантів її вирішення. Наприкінці доречно навести особисті пропозиції, зокрема щодо можливостей адаптації світового досвіду до специфічних умов української економіки.

При написанні роботи обов'язково потрібно враховувати специфіку даної дисципліни. У економічний аналіз залучаються не тільки зовнішні форми економічних закономірностей - конкретні інституціональні форми й інструменти, що обумовлюють перебіг процесів виробництва, обміну, розподілу і споживання благ і послуг, потоки доходів та видатків тощо. Тому при виборі теми роботи потрібно чітко визначити практичну спрямованість дослідження та при підборі літератури особливу увагу приділити конкретному економіко-статистичному матеріалу. Це можуть бути актуальні ретроспективні та статистичні зведення, бюлетені, матеріали маркетингових і соціологічних досліджень, бази даних міжнародних організацій тощо.

У тексті роботи обов'язково повинні використовуватися основні елементи економічного аналізу: графічне або математичне моделювання, зведені таблиці і діаграми.

На закінчення автор повинен чітко сформулювати основні теоретичні висновки і практичні рекомендації, що органічно витікають з кожного питання

його роботи. По своєму об'єму висновок не повинен перевищувати 2 сторінки.

Консультуючись з викладачем в процесі написання роботи, студент може отримати відповіді на всі питання, що його цікавлять.

Готову роботу студент повинен здати до учбово-методичного кабінету кафедри політекономії (ауд. 201, з 13.00 до 16.30) не пізніше ніж за 20 календарних днів до іспиту.

Викладач перевіряє роботу в 14 денний строк з дня здачі роботи до кабінету.

4. Оформлення контрольної роботи

Контрольна робота має бути виконана українською мовою.

Перша сторінка роботи – титульний аркуш (див. додаток 1). На другій сторінці наводиться план роботи з вказівкою номерів сторінок, які відповідають питанням і підпитанням роботи (див. додаток 2). Текст роботи пишеться на одній стороні стандартного аркуша (формат А4) розбірливо і акуратно.

Допускається представлення роботи у вигляді комп'ютерного роздруку (Times New Roman, 14; міжсточний інтервал – 1,5; всі поля – 2 см; абзацний відступ 1,25-1,27 см: нумерація сторінок у правому верхньому куті; форматування тексту по ширині). Обов'язковою умовою є наявність полів для зауважень рецензента і нумерація сторінок. Нумери сторінок необхідно розміщувати в правому верхньому куту. На перших трьох сторінках номери не проставляються.

У список літературних джерел, що розташований в кінці роботи, включається література, яка безпосередньо використана при написанні роботи (вона цитувалася, на неї посилалися або вона послужила відправною точкою при формуванні концепції автора).

Список літератури формується в наступному порядку:

- 1) законодавчі акти України в хронологічному порядку їх прийняття;
- 2) монографії, збірники, статті - в алфавітному порядку прізвищ авторів; що не мають на титульному аркуші автора - в алфавітному розташуванню заголовків.

Зразок бібліографічного оформлення літературних джерел наведений в додатку 3.

Всі цитати, що наводяться в роботі, беруться в лапки. При пропуску слів ставлять крапки. При цьому необхідно стежити, щоб таке скорочення не відбилося на значенні цитат. Необхідні пояснення можуть вміщуватися в самому тексті в дужках або у виносках і обов'язково обумовлені, щоб читач бачив, що обмовка належить автору, а не джерелу, що цитується. Звичайно це

робиться вказівкою ініціалів автора контрольної роботи в лапки.

Всі цитати і статистичні дані повинні мати посилання на джерела. Допускається два варіанти оформлення посилань:

- посилання наводиться внизу сторінки і відділяється від тексту горизонтальною лінією. У посиланнях на книги вказується прізвище і ініціали автора, повна назва книги, видавництво, рік видання і кількість сторінок (див. додаток 3а). При декількох посиланнях на одне і те ж джерело на одній сторінці (якщо вони йдуть підряд) досить, не повторюючи його назви, писати “Там же, - 3.”. У випадку, коли неодноразово цитується одна і та ж робота, можна не повторювати її кожний раз, а обмежитися прізвищем і ініціалами автора і вказівкою “Указ. соч., - 3.”;

- посилання у вигляді [№, С.Х], де № - номер літературного джерела в списку літератури, що використовується, Х - номер сторінки, з якої взята цитата (див. додаток 4а).

У разі посереднього цитування, перед назвою джерела ставиться “див. там-то”.

Таблиці, що наводяться в тексті, графіки, діаграми, математичні моделі повинні бути правильно оформлені. Таблиці нумеруються арабськими цифрами в межах розділу (питання). У правому верхньому куту таблиці над заголовком вміщується напис “Таблиця” з вказівкою номера таблиці. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, розділеного крапкою (див. додаток 4). Рисунки (графіки, схеми, різні діаграми) також нумеруються в межах розділу. Нумерації складаються з слів “Рисунок” (графік, діаграма), номер розділу, крапка, номер малюнка в розділі. Найменування малюнка вміщують над ілюстрацією, номер малюнка - під нею (див. додаток 4). При першому посиланні на рисунок (таблицю) вказується його (її) повний номер, при повторному посиланні додають “див.”, наприклад “див. рис. 2.1”. Якщо в роботі одна таблиця (рисунок), її (його) не нумерують і слова “Таблиця” (“Рис.”) не пишуть.

Порушення вимог до оформлення контрольної роботи призводить до необхідності її переробки.

5. Захист контрольної роботи

Керівник роботи перевіряє роботу та виставляє попередню оцінку. Якщо оцінка позитивна, робота допускається до захисту. На роботі зазначається «До захисту», ставиться дата та підпис викладача.

При підготовці до захисту студенту потрібно уважно ознайомитися з критичними зауваженнями рецензента, додатково вивчити питання, що викликали ці зауваження.

Захист роботи складається з доповіді студента (5 - 7 хвилин) по виконаній

роботі та у відповідях на питання, які поставлені в рецензії керівником або виникли в ході захисту. Після цього визначається захищена чи не захищена робота.

Оцінювання роботи здійснюється викладачем, на роботі ставиться надпис «Захищено», дата та підпис викладача. Захищена робота виступає допуском студента до складання іспиту з дисципліни «Соціальна відповідальність».

Зразок оформлення титульної сторінки

Міністерство освіти і науки України
Національна металургійна академія України

Кафедра політичної економії

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни “Соціальна відповідальність”
на тему № 1 «Сутність соціальної відповідальності»

Виконав:

студент гр.
Петров А.С.

/ підпис /

Перевірив:

к.е.н, проф.
Лебедева В.К.

/ підпис /

**Дніпро
2016**

Зразки оформлення плану контрольної роботи

План роботи

	стор.
ВСТУП.	3
1. Поняття соціальної економіки.....	5
2. Місце дисципліни «Соціальна відповідальність» в системі фундаментальних економічних наук	10
3. Теоретичні підходи до визначення категорії соціальної відповідальності	17
3.1. Неокласичний підхід	17
3.2. Інституціональний підхід.....	20
4. Специфіка сучасних трактувань соціальної відповідальності у вітчизняній економічній науці	22
ВИСНОВКИ.....	28
ЛІТЕРАТУРА.....	30

Зразок оформлення списку літератури, що використовується

ЛІТЕРАТУРА

1. Булатов А.Н. Корпоративная социальная ответственность: эволюция концепции: монография. / А. Н. Булатов. — СПб.: Изд-во «Высшая школа менеджмента», 2010. — 272 с.
2. Булеев И.П. Социальная ответственность бизнеса: теория и практика. / И.П. Булеев, Н.Е. Брюховецкая, Е.В. Черных. — НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти, Донец. ун-т экономики и права. — Донецк: ДонУЭП, 2008. — 136 с.
3. Гогоуля О.П. Соціальна відповідальність бізнесу / О.П. Гогоуля. — К.: Видавництво Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2008 – 79 с.
4. Соціалізація відносин у сфері праці в контексті стійкого розвитку: монографія / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.]; за наук. ред. дора екон. наук, проф. А. М. Колота. — К. : КНЕУ, 2010. — С. 192

Додаток 3 а

Зразок оформлення посилань

Неокласична школа першорядне значення додає визначенню попиту, виходячи з твердження про те, що “головною вимогою людини є задоволення його потреб, спочатку - життєво необхідних, потім - інших, менш настійних. Отже, на перше місце висувається попит, який є не що інше, як зовнішній вияв більш глибоких потреб людини”.¹⁾

Схильність до споживання - величина відносно постійна, тому “причину порушення рівноваги на товарному ринку потрібно шукати не в процесі виробництва коштів споживання. Це порушення може витікати з диспропорції між пропозицією коштів накопичення і попитом на них”.²⁾

¹⁾Пезенти А. Очерки политической экономии.-Т.2. - М.: Прогресс, 1976.- С. 340.

²⁾ Жамс Е. История экономической мысли XX века. - М.: Изд-во иностранной литературы, 1959. - С. 250.

“Найбільш знаменний момент, що характеризує заощадження і інвестиції, - затверджує П.Самуельсон, - полягає в тому, що в нашому індустріальному суспільстві вони звичайно здійснюються різними особами і по незалежних один від одного причинах” [8, 250-251].

“Багато які економісти вважають, що такий структурний доказ, як міра концентрації або індекс Герфіндаля, недостатній для визначення міри конкурентності ринку. Більш того, вони затверджують, що треба передусім звернути увагу на саму ринкову поведінку фірм” [3, 214].

Зразок оформлення таблиці

Таблиця 1.2

Використання компаніями США різних методів амортизації¹⁾

Методи	Роки			
	1986	1987	1988	1989
Прямолінійні	562	566	562	564
Прискорені:				
суми чисел	26	25	20	17
Зменшуваного залишку	65	57	57	57
Одиниць продукції	59	52	62	65
Інші	69	68	69	74

1) Финансовые и инвестиционные показатели деятельности фирмы. - М.: Финансы и статистика, 1991. - С. 27.

Зразок оформлення рисунків

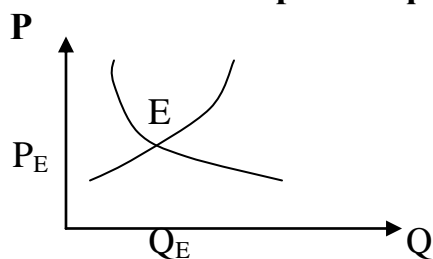
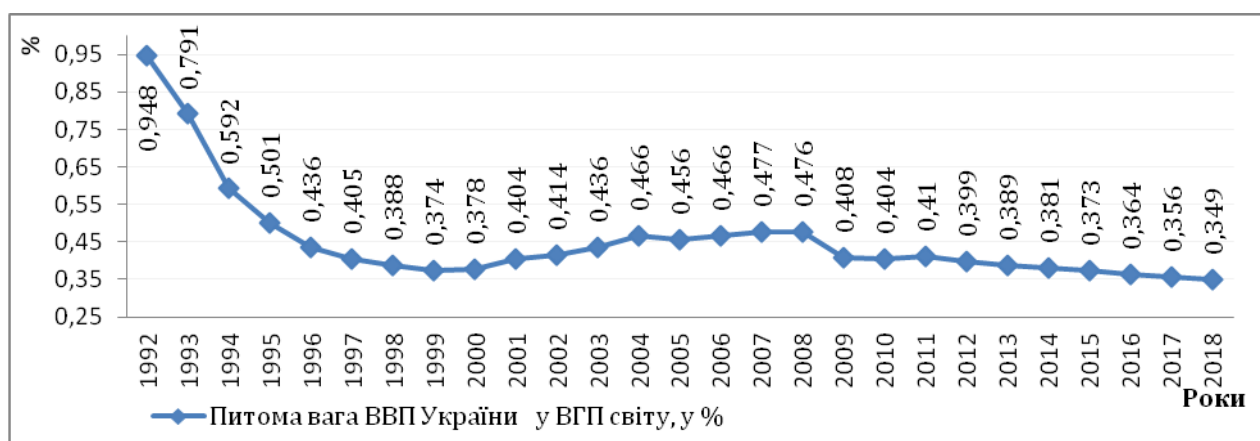

Рис. 2.1. Ціна рівноваги

* 2013 р. – попередня оцінка; 2014-2018 прогнозна оцінка експертів МВФ.

Складено за: International Monetary Fund. World Economic Outlook Database [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2014/>

Рис. 1.1. Фактична та прогнозна динаміка питомої ваги ВВП України у ВВП світу, у %

3. ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ з дисципліни “Соціальна відповідальність”

1. Сутність соціальної відповідальності.
2. Суб'єкти та об'єкти соціальної відповідальності.
3. Реалізація концепції соціального розвитку на засадах соціальної відповідальності.
4. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку.
5. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.
6. Співвідношення категорій «свобода» і «відповідальність».
7. Соціальна роль держави у сучасній економіці.
8. Соціальна стратегія держави.
9. Екологічна компонента соціальної відповідальності.
10. Стан довкілля як глобальна проблема.
11. Поняття екологічної відповідальності.
12. Система екологічного законодавства України.
13. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності.
14. Визначення поняття соціального партнерства.
15. Зв'язок соціального партнерства і соціальної відповідальності.
16. Параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
17. Процес моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
18. Основні параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
19. Соціальна звітність як інформаційна база моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
20. Перелік і призначення міжнародних стандартів соціальної звітності.
21. Характеристика соціальних звітів компанії.
22. Концепція національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
23. Мета і завдання стратегії соціальної відповідальності в Україні.
24. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю.
25. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.
26. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності.
27. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.

4. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ»

1. Сутність категорії «соціальна відповідальність».
2. Суб'єкти, об'єкти та компоненти соціальної відповідальності.
3. Зміст концепції сталого розвитку.
4. Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності.
5. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.
6. Поняття, ознаки і соціальна відповідальність громадського суспільства.
7. Соціальна роль держави у сучасній економіці.
8. Принципи, інструменти та напрями державної політики в процесі формування простору взаємодії людини, держави, бізнесу і суспільства.
9. Соціальна відповідальність корпорації як бізнес-стратегія: еволюція концепції, поняття, моделі.
10. Система управління корпоративною соціальною відповідальністю.
11. Політика управління корпоративною соціальною відповідальністю та внутрішній контроль за її реалізацією.
12. Вплив державної політики на формування організаційно-економічних механізмів управління корпоративною соціальною відповідальністю в Україні.
13. Принципи і практика партнерства між роботодавцями та працівниками.
14. Права працівників на робочому місці.
15. Необхідність і міра державного регулювання трудових відносин.
16. Стан довкілля як глобальна проблема.
17. Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності.
18. Законодавство України про охорону довкілля.
19. Поняття, суб'єкти та форми соціального партнерства.
20. Зв'язок соціального партнерства і соціальної відповідальності.
21. Напрями розвитку та підвищення ефективності соціального партнерства в Україні.
22. Зміст, способи і об'єкти моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
23. Параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
24. Соціальна звітність як інформаційна база моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
25. Значення та зміст оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємства.
26. Методики оцінювання соціальної відповідальності.

27. Ключові показники оцінювання ефективності соціальної відповідальності.
28. Еволюція і складові розвитку соціальної відповідальності в Україні.
29. Концепція національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
30. Очікувані результати реалізації Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ПЛАН

семінарського заняття з теми 1

«Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку»

1. Сутність категорії «соціальна відповідальність».
2. Суб'єкти, об'єкти та компоненти соціальної відповідальності
3. Зміст концепції сталого розвитку
4. Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності

Література

1. Грішнова О. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, значення, стратегічні напрями розвитку в Україні / О. Грішнова // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 7. – С. 3 – 8.
2. Беленька О. Реалізація соціальної відповідальності бізнесу в Україні / http://feu.kneu.edu.ua/ua/confere_nce/conf_social_dev_ukr_12/section5/belenka/
3. Амоша А.И. Ответственность отечественных корпораций в развитии малого бизнеса в контексте стратегии модернизации промышленных городов / А.И. Амоша, Е.В.Котов, В.И. Ляшенко // Вісник Донецького державного університету управління «Менеджер». – 2013. – № 3(65). – С. 9–20.
4. Баюра Д. Корпоративна соціальна відповідальність у системі корпоративного управління / Д. Баюра // Україна: аспекти праці. – 2009. – №1. – С. 21–25.

ПЛАН

семінарського заняття з теми 2

«Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства»

1. Соціальна відповідальність людини як основа соціальної відповідальності бізнесу, держави і суспільства
2. Поняття, ознаки і соціальна відповідальність громадянського суспільства
3. Соціальна роль держави у сучасній економіці
4. Принципи, інструменти та напрями та державної політики в процесі формування простору взаємодії людини, держави, бізнесу, і суспільства

Література

1. Соціальна відповідальність людини як чинник стійкої соціальної динаміки: теоретичні засади / А. Колот // Україна: аспекти праці. - 2011. - № 3. - С. 3-9.

2. [Аристотель](#). Никомахова етика
3. Кессиди Ф.Х. От мифа к логосу. М., 1972.
4. Петти У. Экономические и статистические работы / У. Петти. — М., 1940. — С. 57

ПЛАН

семінарського заняття з теми 3

«Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю»

1. Поняття, види і концепції корпоративної соціальної відповідальності
2. Система управління корпоративної соціальної відповідальності
3. Політика управління корпоративною соціальною відповідальністю та внутрішній контроль за її реалізацією.
4. Вплив державної політики на формування організаційно-економічних механізмів управління корпоративною соціальною відповідальністю в Україні

Література

- 1.Валитов Ш. М. Взаимодействие власти и бизнеса. Сущность, новые формы, тенденции, социальная ответственность / Ш. М. Валитов, В. А. Малыгин. - М. : Экономика, 2009. - 207 с.
- 2.Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика : практики діяльності // М. А. Саприкіна, М. А. Саєнсус, А. Г. Зінченко, О. М. Ляшенко та ін. (за науковою редакцією д. е. н., проф. засл. діяча науки та техніки України Редькіна О. С.). - К. : Вид-во «Фарбований лист», 2011. - 480 с.
- 3.Попов О. Є. Теоретико-методологічні та концептуальні засади формування організаційно-економічного механізму корпоративного управління : монографія / О. Є. Попов - Харків : ВД «ІНЖЕК», 2009. - 390 с.
- 4.Нусінок Б.Я. Соціальна відповідальність бізнесу: передумови становлення та розвитку в Україні / **Б. Я. Нусінов, А.В. Ярова** // Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян : монографія : у 2-х т. / за ред. Г.Г. Півняка ; М-во освіти і науки України ; Нац. гірн. ун-т. — Д. : НГУ, 2014. — Т.1 - С. 306-309

ПЛАН

семінарського заняття з теми 4

«Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності»

1. Принципи і практика партнерства між роботодавцями та працівників.
2. Права працівників на робочому місці.

3. Необхідність і міра державного регулювання трудових відносин.

Література

1. Кобзар Н.І. Теорія та практики соціальної відповідальності бізнесу в Україні / Н.І. Кобзар, В.Ф. Левченко, О.М. Кірієнко // Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян : монографія : у 2-х т. / за ред. Г.Г. Півняка ; М-во освіти і науки України ; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2014. – Т.2 – С. 112-120.

2. Зибарева О.В. Моніторинг задоволеності і лояльності персоналу сучасного підприємства як основа трансформації системи його стимулювання / О.В. Зибарева, Л.А. Гомба [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/18_DNI_2010/Economics/68889.doc.htm

3. Корпоративна етика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrbukva.net/36695-Korporativnaya-etika.html>

4. Щорічні доповіді про права людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1245859812>

ПЛАН

семінарського заняття з теми 5

«Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності»

1. Поняття стейкхолдерів.

2. Взаємодія зі стейкхолдерами як основний принцип соціальної відповідальності

3. Втручання влади в діяльність компанії: вітчизняний і закордонний досвід

Література

1. Donaldson T. The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidence And Implications / T. Donaldson, L. Preston // The Academy of Management Review [Text]. — 1995. — № 1. — P. 65—91 с.

2. Freeman R. E. Can Stakeholder Theorists Seize the Moment? / R. E. Freeman // The Journal of Corporate Citizenship [Text]. — 2009. — № 36. — P. 21—24 с.

3. Jurgens S. Stakeholder Theory and Practice in Europe and North America: The Key to Success Lies in a Marketing Approach / S. Jurgens, P. Berthon, L. Papania [and so on] // Industrial Marketing Management [Text]. — 2010. — № 39. — P. 769—775 с.

4. Johansson P. Implementing stakeholder management: a case study at a micro-enterprise / P. Johansson // Measuring Business Excellence [Text]. — 2008. — № 3. — P. 33—43 с.

ПЛАН
семінарського заняття з теми 6
«Екологічна компонента соціальної відповідальності»

1. Стан довкілля як глобальна проблема
2. Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності
3. Законодавство України про охорону довкілля

Література

1. Шаповал В.М. Формування екологічної свідомості як основи екологічної відповідальності / В.М. Шаповал, О.А. Коваленко, М. В Бережна // Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян : монографія : у 2-х т. / за ред. Г.Г. Півняка ; М-во освіти і науки України ; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2014. – Т.2. –С. 391-399.
2. Ашхамахова А.А., Ашхамаф А.Р. Влияние менталитета и религии на формирование экологического сознания [Электронный ресурс] / А.А. Ашхамахова, А.Р. Ашхамаф // Научный журнал КубГАУ. – 2012. – №79(05). – Режим доступа: <http://ej.kubagro.ru/2012/05/pdf/11.pdf>.
3. Екологічна безпека та охорона довкілля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zerkalov.org/files/ebod-m.pdf>.
4. DesJardins J. Corporate Environmental Responsibility. Journal of Business Ethics. Vol. 17, # 8, pp. 825—838

ПЛАН
семінарського заняття з теми 7
«Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності»

1. Поняття, суб'єкти та форми соціального партнерства.
2. Зв'язок соціального партнерства і соціальної відповідальності.
3. Напрями розвитку та підвищення ефективності соціального партнерства в Україні

Література

1. Колот А.М. Соціальне партнерство як інститут формування консолідованої соціальної відповідальності: теоретичні засади / А.М. Колот, О.В. Павловська // Соціальна економіка. – 2013. - №1. – С. 81-90.
2. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А.М. Колот, О.А. Грішнова та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. — К. : КНЕУ, 2011. — 501 с.
3. Дубницький В.І. Корпоративна соціальна відповідальність в контексті розвитку державно-приватного партнерства / В.І. Дубницький, В.В. Комірна, Н.М. Чуприна // Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян :

монографія : у 2-х т. / за ред. Г.Г. Півняка ; М-во освіти і науки України ; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2014. – Т.2 –С. 74-87

4. Лебедев І.В. Соціальне партнерство як спосіб подолання економічної кризи / І.В. Лебедев // Економіка і держава. – 2009. - № 4. – С. 12-15.

ПЛАН

семінарського заняття з теми 8

«Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності»

1. Зміст, способи і об'єкти моніторингу корпоративної соціальної відповідальності
2. Параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності
3. Соціальна звітність як інформаційна база моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.

Література

1. Баюра Д. О. Соціальне інвестування як вищий рівень корпоративної соціальної відповідальності // Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. пр. (за заг. ред. проф. Єханурова Ю.І., Шегди А. В. Вип. 24. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. — С. 212—219.
2. Булатов А.Н. Корпоративная социальная ответственность: эволюция концепции: монография. / А. Н. Булатов. — СПб.: Изд-во «Высшая школа менеджмента», 2010. — 272 с.
3. Буян О.А. Корпоративна соціальна відповідальність / О.А. Буян // Вісник Дніпропетровського університету «Економіка». – 2012 - Вип. 6. – С. 21-25.
4. PWC в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://www.pwc.com/ua/ru/publications/index.jhtml>.

6. ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ЗДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ»

1. Соціальна відповідальність виконує такі функції:

- А) гуманітарна;
- Б) комунікативна;
- В) освітня;
- Г) культурологічна.

2. Першим етапом механізму реалізації функції соціальної відповідальності держави є:

- А) визначення роді та механізму впливу держави на процеси соціалізації економіки;
- Б) оцінка стану соціальної безпеки;
- В) визначення засобів реалізації функції соціальної безпеки держави;
- Г) розробка заходів, спрямованих на соціалізацію економіки.

3. Існують такі підходи до розуміння проблем управління корпоративною соціальною відповідальністю:

- А) технічний;
- Б) ринковий;
- В) елементарний;
- Г) етичний.

4. До принципів Глобального договору належать:

- А) філософські принципи;
- Б) трудові принципи;
- В) принципи Менкью;
- Г) ресурсні принципи.

5. До факторів лояльності персоналу належить:

- А) конкурентноздатність компанії;
- Б) зміст та характер роботи;
- В) зв'язки з громадськістю;
- Г) реклама.

6. Гранично допустимий вміст шкідливих речовин у продуктах харчування – це норматив:

- А) економічної безпеки;
- Б) харчової безпеки;
- В) екологічної безпеки;
- Г) технічної безпеки.

7. Традиційно до суб'єктів соціального партнерства відносять:

- А) постачальників;
- Б) державу;
- В) споживачів;
- Г) міжнародні організації.

8. До основних функцій моніторингу корпоративної соціальної відповідальності належать:

- А) діагностична;
- Б) культурологічна;
- В) політична;
- Г) екологічна.

9. Першим етапом оцінювання ефективності соціальної відповідальності є:

- А) інтерв'ю з ключовими працівниками;
- Б) огляд зовнішньої інформації про підприємство;
- В) збір і аналіз документів й інформації;
- Г) оцінка соціальної ефективності.

10. Форум «Корпоративна соціальна відповідальність і Глобальний договір» було проведено у:

- А) 2005-2006рр.;
- Б) 2007р.;
- В) 2008р.;
- Г) 2009р.